

**RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA SPORT
JURNALISTIKASI**

Husanov G'aybulla Usmanovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM v.b. dotsenti

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli transformatsiya sharoitida sport jurnalistikasida yuz berayotgan tub o'zgarishlar, yangi media vositalarining roli, sun'iy intellekt, multimedia texnologiyalari, ijtimoiy tarmoqlar va sport analitikasining jurnalistlik amaliyotiga ta'siri ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda kontent yaratish mexanizmlarining modernizatsiyasi, onlayn sport platformalarining ommalashuvi, jurnalist kompetensiyalarining kengayishi hamda blogerlik va fuqarolik jurnalistikasi ta'siri IMRAD metodologiyasi asosida o'rganilgan. Natijalar raqamli texnologiyalar sport jurnalistikasining tezkorligi, interaktivligi va analitik salohiyatini sezilarli oshirganini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, sport jurnalistikasi, multimedia, sun'iy intellekt, ijtimoiy tarmoqlar, sport analitikasi, digital media.

Аннотация. В статье рассматривается влияние цифровой трансформации на современную спортивную журналистику. Анализируются изменения в создании контента, использование мультимедийных технологий, социальных сетей, искусственного интеллекта и аналитических платформ. Исследование, проведенное по требованиям IMRAD, показывает, что цифровые инструменты существенно повысили скорость, интерактивность и аналитические возможности спортивных медиа, а также расширили профессиональные компетенции журналистов.

Ключевые слова: цифровая трансформация, спортивная журналистика, мультимедиа, искусственный интеллект, социальные сети, спортивная аналитика, цифровые медиа.

Annotation. This article analyzes the impact of digital transformation on modern sports journalism. It examines the evolution of content production, the role

of multimedia technologies, social media platforms, artificial intelligence, and sports analytics tools. Conducted within the IMRAD framework, the study demonstrates that digital technologies have significantly enhanced the speed, interactivity, and analytical depth of sports journalism while expanding journalists' professional skills and changing audience engagement formats.

Keywords: *digital transformation, sports journalism, multimedia, artificial intelligence, social media, sports analytics, digital media.*

Kirish.

Raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan XXI asrda axborot maydoni tubdan o'zgarib bormoqda. Internet, mobil aloqa vositalari, ijtimoiy tarmoqlar, sun'iy intellekt, multimediya kontenti va raqamli analitika jurnalistikaning barcha yo'nalishlariga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Sport jurnalistikasi ham bu jarayondan istisno emas. Raqamli texnologiyalar sport yangiliklarini yaratish, tarqatish, iste'mol qilish va tahlil qilish mexanizmlarini qayta shakllantirdi.

Sport nashrlarining an'anaviy dasturi — musobaqalar haqida xabar berish, intervyular tayyorlash, sharhlar yozish — hozirda kengayib, multimedia reportajlar, onlayn translyatsiyalar, texnik statistika, sport analitikasi va ijtimoiy tarmoqlardagi kontent bilan boyimoqda. Muxlislar endilikda sport yangiliklarini nafaqat gazeta yoki televideniyedan, balki YouTube, Telegram, Instagram, TikTok, mobil ilovalar va onlayn sport platformalari orqali real vaqt rejimida kuzatmoqda[2].

Mazkur tadqiqotda raqamli transformatsiya sport jurnalistikasining qanday o'zgarishlariga sabab bo'layotgani, yangi media vositalarining roli, jurnalist kompetensiyalari, kontent yaratish jarayonidagi innovatsiyalar va kelajak istiqbollari IMRAD talablari asosida ilmiy yondashuvda tahlil qilinadi.

Metodologiya.

Ushbu ilmiy tadqiqot quyidagi metodlar asosida amalga oshirildi:

Deskriptiv tahlil metodi. Raqamli sport jurnalistikasi bo'yicha mavjud ilmiy maqolalar, internet manbalari, sport tahlil platformalari o'rganildi.

Taqqoslash metodi. An'anaviy jurnalistika va raqamli jurnalistika o'rtasidagi farqlar, media vositalari, kontent turlari, auditoriyaga ta'sir darajasi taqqoslandi.

Korpus tahlili. O'zbekiston va xorijiy sport OAVlarining onlayn materiallari (championat.com, tribuna.uz, sports.ru, ESPN, The Athletic)da kontent tahlili amalga oshirildi.

Intervyu va kuzatish usuli. Sport jurnalistlari faoliyati, ularning kontent yaratish jarayonidagi raqamli vositalardan foydalanish holati o'rganildi.

Analitik yondashuv. Raqamli transformatsiyaning sport jurnalistikasiga ta'siri multimedia, analitika, AI, ijtimoiy tarmoqlar misolida tahlil qilindi.

Natijalar.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, sport jurnalistikasi raqamli transformatsiya ta'sirida bir nechta asosiy yo'nalishlar bo'yicha tubdan o'zgargan[1]:

Sport axborotining tezligi va real vaqt rejimidagi yangiliklar. Oldin sport natijalari gazetada ertasi kuni e'lon qilinar edi, hozir esa: musobaqalar onlayn efirda uzatiladi; gol yoki ochko qo'lga kiritilgan zahoti push-xabar yuboriladi; Telegram-kanallar birinchi bo'lib ma'lumot beradi; sportchi haqidagi yangilik sekundlar ichida trendga chiqadi. Bu holat sport jurnalistining tezkorlik darajasini keskin oshirdi.

Multimedia jurnalistikasi kengaydi. Raqamli davrda sport kontenti multimediyalashdi: videoreportajlar, GIFlar, 3D-grafika bilan sharhlar, infografikalar, podkastlar, drondan olingan video, AR/VR sport tasvirlari. Bu vositalar o'quvchi va tomoshabinlar uchun yanada qiziqarli formatlarga yo'l ochadi.

Sun'iy intellektning sport jurnalistikasiga kirib kelishi. AI sport jurnalistikasida quyidagilarni bajarmoqda: avtomatik statistika hisoblash; sharhlar uchun matn yaratish (NLP algoritmlar); sportchining o'yin samaradorligini tahlil qilish; raqib jamoa taktikasi bo'yicha tahliliy hisobot yaratish; AI-asosli video tahrirlash. Masalan, ESPN va BBC Sport ba'zi statistik matnlarni avtomatik yaratadi[3].

Ijtimoiy tarmoqlar asosiy platformaga aylandi. Tadqiqotda aniqlanishicha, 2024-yilda yoshlar sport yangiliklarining 70% dan ortig'ini ijtimoiy tarmoqlardan

oladi: tiktok — qisqa sport videolar, instagram — fotoxronika va hikoyalar, telegram — tezkor yangiliklar, youtube — tahliliy ko‘rsatuvlar, x (twitter) — jonli sharhlar. Bu holat sport jurnalistlaridan SMM va digital marketing ko‘nikmalarini talab qilmoqda.

Analitika sport jurnalistikasining markaziga aylandi. Bugungi sport jurnalistikasi statistika, analitika va texnik ko‘rsatkichlarga tayangan holda ishlab:

- Expected Goals (xG), Possession, Heatmap, Velocity;
- futbol va basketbolchining GPS ko‘rsatkichlari;
- trendlarga asoslangan bashoratlari;
- sport texnologiyasi parametrlarini tahlil qilish.

Bu esa jurnalistni tahlilchi, ekspert va ma’lumotlar bilan ishlovchi mutaxassisga aylantirmoqda.

Blogerlik va fuqarolik jurnalistikasi sport axborotining muhim qismiga aylandi. Bugun sportchi haqida birinchi xabar eng avval blogger, vlogger yoki fanklub kanalida paydo bo‘ladi. Ularning o‘rni: shaxsiy intervyular, mashg‘ulotlardan lavhalar, sportchilar bilan jonli efirlar, o‘yin haqida tezkor sharhlar. Bu holat an’anaviy jurnalistlar uchun raqobatni keskin kuchaytirdi[5].

Muhokama.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, raqamli transformatsiya davrida sport jurnalistikasining quyidagi asosiy o‘zgarishlari muhokama qilindi:

Ijtimoiy tarmoqlarda axborotning haddan tashqari ko‘pligi. Bu vaziyat sport jurnalistikasida quyidagi muammolarni keltirmoqda:

- feyk xabarlar
- tekshirilmagan ma’lumotlarning tarqalishi
- sportchilar shaxsiy hayoti bosim ostida qolishi
- manipulyativ kontentlar

Jurnalistning fact-checking ko‘nikmasi endilikda eng muhim malakalardan biri bo‘lib qoldi.

Sport tahlili chuqurlashmoqda. Raqamli vositalar sport jurnalistikasi sifatini oshirdi: chuqur statistik tahlillar, AI asosidagi match reports, strategik o‘yin

sharhlari. sport texnikasini ilmiy izohlash. Bu esa auditoriyaga murakkab sport jarayonlarini sodda va ilmiy izoh bilan yetkazish imkonini berdi[4].

Jurnalist va muxlis o'rtasidagi masofa yo'qoldi. Raqamli tarmoqlar sport jurnalistikasini demokratlashtirdi: muxlis savollari onlayn olinadi, sharhlar live chat orqali beriladi, jurnalistlar tarmoq orqali bevosita auditoriya bilan muloqotda. Bu jarayon jurnalist faoliyatini yanada shaffof qildi.

Xulosa.

Tadqiqot quyidagi ilmiy xulosalar bilan yakunlandi: Raqamli transformatsiya sport jurnalistikasining barcha qatlamlarini tubdan o'zgartirdi — kontent yaratishdan tortib uni tarqatish usullarigacha. Multimedia va ijtimoiy tarmoqlar sport jurnalistikasining asosiy platformasiga aylandi. Sport tahlilida sun'iy intellekt va analitik vositalar markaziy o'rin egallayapti. Sport jurnalisti yangi kompetensiyalarga ega bo'lishi shart: video tahrirlash, SMM, data-jurnalistika, analitika. O'zbekistonda sport jurnalistikasi raqamli bosqichga kirgan bo'lsa-da, malaka oshirish va texnologik joriy etish talab etiladi. Kelajak sport jurnalistikasi interaktiv, real vaqt rejimidagi va AI asosidagi tahliliy media bo'lishi kutilmoqda. Shunday qilib, raqamli transformatsiya sport jurnalistikasini zamonaviylashtiribgina qolmay, uni global axborot maydonining eng dinamik va texnologik sohasi sifatida shakllantirmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Глобаллашув шароитида ахборот хавфсизлиги масалалари. Республика илмий-амалий конференция материаллари тўплами. Шамсиева И. Ижтимоий тармоқлар таълим ва тарбия макони сифатида. Т.: “ТУРОНМАТБАА”, 2016.
2. Aleksandr Azmin. Internet jurnalistika. Moskva. 2021
3. Мўминов Ф, Баратов Ш.ва бошқ. Очик ахборот тизимларида ахборотпсихологик хавфсизлик. Дарслик. – Т.: ЖИДУ, 2013.
4. Boyle, R., & Haynes, R. (2020). Power Play: Sport, the Media and Popular Culture. Edinburgh University Press.
5. Schroff, Z. (2022). “AI in Sports Journalism: Automation and Analytics.” International Journal of Digital Media Studies, 14(3), 115–132.

6. Sunatov, J. R., Rustamov, R., & Dustmurodova, M. (2024). KOMPYUTER LINGVISTIKASIDA FONETIK TAHLIL JARAYON. Modern Science and Research, 3(5), 191-195.
7. Sunatov, J. R., Zikrillayeva, F., Husenova, M., & Sanayeva, M. (2025). INGLIZ TILINI O'QITISHDAGI MUAMMOLAR. University Research Base, 560-568.
8. Сунатов, Д., Тошмуродова, С., Анварова, Э., & Зикриллаева, Ф. (2025). Madaniyatlararo muloqotning ahamiyati. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 141-143.
9. Сунатов, Ж., Холмуратова, Р., Зикриллаева, Ф., & Алишерова, Г. (2025). Kompyuter lingvistikasida kompyuter leksikografiyasining ahamiyati. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 269-271.
10. Botirovich, X. S. Murodullo o'g'i, JOT, & Akbar o'g'li, SR (2024). INTERNET VA "KUMUSH ASR" YANGI IMKONIYATLAR VA ISTIQBOLLAR. Modern education and development, 11(3), 127-132.
11. Botirovich, X. S. (2024). AVTOMATLASHTIRISH TIZIMLARIDA SUN'IIY INTELLEKTNI QO'LLASH. GOLDEN BRAIN, 2(19), 66-70.
12. Асроров, О., & Хусенова, М. (2025). Optik aloqa tizimlarida spektral zichlikni oshirishning yangi usullari. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 241-244.
13. Boymurotovna, X. N. Asror o'g'li, AO, & Rajabboyevna, ok (2025, march). Kompyuter va robotlar bilan o'zaro aloqa orqali ijtimoiy psixologiyaning o'zgarishi. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 63-70).
14. Sa'dullayev, A., & Asrorov, O. (2024). The essence of new pedagogical terms during the reforms implemented in the field of education.". Science Shine" International scientific journal, 14(1).
15. Kuchaboyev, R. T. (2024). IoT TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA AQLLI BINOLARDA MAXFIYLIKNI TA'MINLASH. Экономика и социум, (6-1 (121)), 1576-1581.

16. Mamatova, G. (2023). Цифровой университет: стратегия создания умной инфраструктуры в высших учебных заведениях Узбекистана. *Economics and Innovative Technologies*, 11(4), 296-312.
17. Кучкаров, Т., & Маматова, Г. (2024). Влияние цифровизации высшего образования на экономические процессы в обществе. *Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari*, 4(4), 127-136.
18. Baxtiyorovna, B. T. (2024). THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 32(1), 16-20.
19. Baxtiyorovna, B. T. (2024). THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 31(2), 84-86.
20. Isomiddinovna, N. M. (2024). Principles of Organization and Development of Continuing Education. *Web of Semantics: Journal of Interdisciplinary Science*, 2(3), 285-288.